

„Jó gyakorlat” megnevezése: „Varázsceruza” - szakmai program a 6-7 éves gyerekek óvodai nevelésére.

SZAPÁRY UTCAI ÓVODA

„Csak azt az embert mondhatjuk műveltnek, aki tudja, hogy hogyan kell tanulni, aki megtanulta, hogy hogyan alkalmazkodjon és változzon, aki megtanulta, hogy semmilyen tudásanyag nem biztos, csak a tudás keresésének folyamata ad alapot a biztonságra.”

(Rogers: A tanulás szabadsága)

A „rugalmas” beiskolázást lehetővé tévő törvény 1986-ban született (1985.évi I. törvény az oktatásról 6/1986.(VI.26.) rendelet a tankötelezettségről), így biztosítva a gyermek számára, hogy a neki legkedvezőbb időpontban kezdje meg az iskolai tanulást.

A rugalmas beiskolázás alatt azt értjük, hogy bár hivatalosan a május 31. előtt hatodik életévüket betöltött gyermekek kezdik meg az adott év szeptemberében az iskolaévet, szülői kérésre, külön eljárás nélkül még egy évet maradhat a gyerek az óvodában, illetve további egy évre is van lehetőség, ha ezt a szakemberek így látják szükségesnek. A rugalmasság fordítva is érvényesül, hisz a nyári születésű, december 31.-ig 6. életévüket betöltő gyerekek is beíráthatók az első osztályba.

Óvodánkba az elmúlt években emelkedett azon gyermekek száma, akik egy évvel később kezdik meg az iskolát, akik 7. életévüket töltik. Az okok között első helyen a szülői döntés áll.

A „Varázsceruza” szakmai programunk kidolgozásával, annak gyakorlati megvalósításával célunk, hogy az iskolába készülő (negyedik évre óvodában maradó) 6-7 éves korú gyermekeink új helyzetben is helytálljanak!

Olyan kevésbé fejlett képességterületek célzott fejlesztése, magatartás, viselkedésformák alakítása, amelyek a sikeres tanuláshoz szükségesek. A gyermeki motivációs bázis

erősítésével bevontságuk, elkötelezettségük, kitartásuk, felelősségtudatuk fokozottabb legyen.

Az óvodai játékkörnyezet megteremtésével az óvodai élet keretei között tágítjuk a gyermekek előtt a világ megismerésének lehetőségét. A gondolkodási folyamatok fejlődéséhez- fejlesztéséhez sokirányú, változatos módon tapasztalási lehetőségeket biztosítunk, tanulási helyzeteket ismételünk. Differenciált tevékenységek szervezésével, egyéni megbízatásokkal alkalmuk lehet összemérni erejüket, tudásukat, lehetőséget kapnak a megszerzett tudás gyakorlati kipróbálására, alkalmazására.

Az óvodai nevelésünk mindennapjaiban éreztük, hogy a negyedik évre óvodában maradó óvodásaink igényei megváltoznak az utolsó év során, sokszor mondtuk, hogy „kinőtték az óvodát!”

Szakmai kérdésként kezeltük a „szükség hozta” helyzetet, újra tanulmányoztuk, megfigyeltük a 6-7 éves gyermek fejlődésének megváltozott állapotait, szükségleteit és ennek megfelelően felülvizsgálatuk óvodai nevelésünket. Erre vonatkozóan az alábbi szakmai intézkedéseket tettük meg, melyek hatékonyan segítik a kompetencia területek, képességek fejlődését:

- Óvodánkban lehetőség szerint törekszünk közel homogén életkorú csoportszervezésre a negyedik évre óvodában maradó gyermekeink érdekében.
- A szakmai programot megvalósító óvodapedagógusok és dajka belső képzése, önképzése óvodán belül, folyamatosan zajlott.
- Réteg szülői értekezletet tartottunk a rendszerben maradó gyermekek szülei számára.
- A leendő csoporttagokkal sok közös „MI” élményprogramot szerveztünk az összetartozás, a csoportalakulás folyamatát segítően.
- A bevezetéshez szükséges tárgyi feltételeket megteremtettük.
- Új csoportteret - játszótereket alakítottunk ki, közösen a gyermekek ötletei alapján végeztük a terem átrendezését.
- A gyermekek magukkal hozott óvodai jeleit egyeztettük, új jelkínálatból választási lehetőséget biztosítottunk az azonos jelűeknek.
- Családlátogatást végeztünk a más csoportból fogadott gyermekeknél.
- Új csoportnevet, szimbólumot választottunk a gyerekekkel közösen.
- Közös normákat, fenntartható szabályokat alkottunk.

- Napirendet életkorhoz igazítottuk, így a délelőttben megnöveltük a külső környezetben tartózkodás időtartalmát, a délutáni pihenést a gyermekek igénye szerint biztosítjuk.
- Folyamatos napirendet biztosítunk.
- A korosztály tevékenységi formáihoz, gondolkodási folyamataihoz igazodó- elvárható módszertani kultúrát és tanulásszervezési módokat felelevenített.
- Az „új” óvodásain fejlődését nyomon követő dokumentációs munkákat összegyűjtöttük, tanulmányoztuk, szakmai konzultációt tartottunk az előző óvónőkkel, szakpedagógusokkal- az óvodában maradás okát vizsgáltuk.
- Az eszközöket, alapanyagokat még differenciáltabbá tettük /tárgyi pipalista/.
- Kötött szervezeti forma kialakítására is törekedtünk a délelőttben, párhuzamos tevékenységeket szervezünk.
- Közös döntésen alapuló témaválasztás jellemzi projektjeinket, elsősorban társadalmi témákat feldolgozó projektek feldolgozására törekszünk.
- A tevékenységek szervezése, differenciáltsága az egyes gyermekhez igazodik
- a gyermeki motivációs bázist erősítjük / személyre szabott gyűjtőmunka, önálló feladatok vállalása/
- A gyermekeket megfigyeljük /DIFER mérés/, fejlődésüket folyamatosan nyomon követjük és segítjük. Egyéni fejlesztési terveket készítünk a DIFER mérési eredmények tükrében.
- A megfigyelési eredményeket visszacsatoljuk a szülők felé, fejlesztési javaslatokat teszünk.
- Személyre szóló portfóliót készítünk.

A projektrendszerű tanulásszervezésben nagy hangsúlyt fektetünk olyan nevelési hatások biztosítására, amelyek a tanuláshoz elengedhetetlenül szükséges képességeket fejlesztik. Széles tevékenységkínálatunkkal, személyes- gyakorlatias és differenciált tapasztalatszerzéshez juttatással, problémahelyzetek elé állítással igyekszünk a negyedik évre óvodánkban maradó gyermekek számára is változatossá és kihívóvá tenni a mindennapokat. A napi szintű tevékenységrendszer kialakításában kielégítjük a gyermekek életkorának megfelelő tanulási- aktivitási- megvalósítási- együttműködési folyamatainak gyakorlását. Élményeiket meghallgatjuk, önállóságukat- problémamegoldásukat segítjük és kivárjuk, munka jellegű tevékenységek, közösségi megbízatások adásával erősítjük felelősségérzetüket, ismereteik alkalmazására lehetőséget biztosítunk. A viselkedési normáik

alakítására sokoldalú megközelítést alkalmazunk: dramatikus játékokban, szituációs helyzetekben, irányított beszélgetések során.

A gyermeküknek programot választó szülőket is folyamatosan bevonjuk a csoport életébe:

- Eseményeinket, programjainkat, projektjeinket aktualitásnak megfelelően olvashatják a csoport faliújságján.
- A projektekhez kapcsolódó gyűjtőmunkába bevonjuk a családi házat is, otthon gyűjthető eszközök, tárgyak megnevezésével.
- A csoport életével kapcsolatos szervezési munkához, témákhoz szülői segítséget is kérünk és igénybe veszünk.
- A szülők igénye szerint lehetőséget biztosítunk a mindennapi betekintésre, ahol a program elemeit a gyakorlatban is megfigyelhetik az érdeklődők.
- Fogadó órák keretében tájékoztatjuk a szülőket a gyermekük egyéni fejlődéséről és közös, a családi élettel is összehangolható feladatokat fogalmazzunk meg és visszacsatolást is adunk és kérünk a megvalósulásról.
- A családokkal közös szabadidős programokat szervezünk.

Mit ad a gyermeknek a program?

- Sikeres pszichés klíma kialakításával lerövidül a gyermek számára a szocializációs időszak. megmarad a gyermekek kialakult biztonságérzete.
- Magasabb fokú szocializációs képesség, csoportkohézió kialakul.
- A magányos, peremhelyzetű gyermekek új lehetőséget kapnak, találnak a mindennapos széles tevékenység kínálatban.
- Növekedik óvodásaink kudarcűrő képessége, pontosabb a szabálykövetésük.
- Mélyebb és összetettebb tartalmú játéktevékenységek alakulnak ki.
- Kreatívabb megoldások születnek, mert újabb és újabb kihívásokkal kerülnek szembe.
- Erősödik együttműködő képességük a kooperatív tevékenységekben.
- Megerősödnek erkölcsi és akarati tulajdonságaik: megbízhatóbbak, önállóbbak, magabiztosak lesznek.
- Új barátságok születnek.

Mit ad a szülőnek?

- A napi betekintési lehetőség/ nyitott óvoda/ megerősítést ad a döntésük felől /rég- új csoport/.
- Bevontabbak, érdekeltőbbek a szülők a napi kapcsolattartás fenntartásában.
- Nő a fogadó órák látogatottsága.
- Eddig ismeretlen családok között kapcsolatok alakulnak, folyamatosan találkoznak, tapasztalatokat cserélnek egymás között.

Mit ad az óvodapedagógusnak?

- Új kihívás, szakmai többlet.
- Más óvodapedagógusokkal kommunikáció, nyitottság erősödése.
- Folyamatos megújulás, önfejlődés.
- Személyes ismeretanyag bővülése.
- Kérdéskultúra fejlődik.
- Pozitív visszajelzés a gyermektől, szülőtől: önbizalom, sikerélmény

Intézményi helyzetelemzés után a 2008/2009. nevelési évben kezdtük meg a program elméleti kidolgozását. Első lépésként a műhelymunka tagjaival közösen pszichológus által vezetett élménytréningen vettünk részt, mely során a kapott feladatokon keresztül megtapasztalhattuk a sikert és a kudarcot; felelevenítettük a 6- 7 éves korosztály tevékenységformáinak, gondolkodási folyamatainak jellemző jegyeit és néhány szituációs játék segítségével felidéztek a közös játék örömét. A műhelymunka részeként- az egymástól tanulás lehetőségét folyamatosan kiaknázva- gyakorlati bemutatókat szerveztünk és folyamatos volt közöttünk a szakmai információcsere. Közös munkánk eredményeként megszületett egy szakmai ajánló és bevezetést segítő program kiadvány, melyben óvodánk bemutatkozó projekt terve /elmélet/ és a szakmai délelőtti összefoglaló dvd lemez is megtalálható. /gyakorlat/

A program iránt érdeklődő és kipróbálásra vállalkozó pedagógusokkal felelevenítettük a korosztályra jellemző módszertani sajátosságokat és hatékony tanulásszervezési módokat.

A programkipróbálást a rendszerben maradó gyermekek szüleinek tájékoztatásával, társadalmi témákat feldolgozó projekt tervek készítésével- bemutatásával folytattuk, majd a bevezetés tapasztalatainak eredményeit, további intézkedések kidolgozását és korrekciós folyamatok indítását végeztük. A programot kipróbáló csoport szülei és a gyermekek körében – mint partnerek- elégedettségmérés, eredmények feldolgozása és összegző

értékeléskészítés és visszacsatolás történt. A programmal kapcsolatos szakmai konzultációkat kiterjesztettük a teljes nevelő testület felé is, mely a teljes elfogadást hatékonyan segítette.

A jó gyakorlat bármely óvodában megvalósítható, a szakmai program minden helyi programba adaptálható ahová 4. óvodai évét kezdő óvodások járnak.

A megvalósításhoz szükséges még:

- Nyitott, innovatív, rugalmas vezető és nevelőtestület.
- Tárgyi és személyi feltételek felülvizsgálata.
- Módszertani kultúra megújítása.
- DIFER diagnosztikai mérés ismerete.

A mai világban felfokozott iskolakezdési „pánik” érzését - mint újabb mérföldkövet a gyermek életében- csillapítja, megkönnyíti gyermek és szülő számára egyaránt és feszültség mentesebbé teszi a jó gyakorlat.

